

Glosar

Termen	Explicație
Abilitate/Ability	Capacitate înăscută sau dobândită care îi permite unui individ să efectueze cu succes anumite lucruri sau sarcini. Uneori termenul dat este utilizat ca sinonim al competenței, inclusiv în exemplele din proiectul Tuning, deși conform definiției Tuning abilitatea este parte componentă a competenței.
Accreditare/accreditation	Procesul prin care o instituție/autoritate competentă evaluează calitatea unei instituții de învățământ superior, a unui program educațional, sau a unui modul/curs pentru a atesta oficial faptul că sunt îndeplinite criteriile sau standarde minime predefinite.
Organizație de acreditare/ Accreditation organisation	O autoritate competentă împuternicită legal să acrediteze o instituție, program sau modul/curs de studii în contextual unui sistem național de învățământ.
Metode de evaluare/assessment methods	Un diapason de metode utilizate pentru a evalua rezultatele studenților într-un curs/modul. Aceste metode includ examinări orale sau în scris, lucrări practice și de laborator, proiecte, portofolii. Evaluările pot fi utilizate pentru aprecierea progresului studenților și îmbunătățirea performanțelor (evaluare formativă) sau pentru ca instituția să judece dacă studenții au realizat finalitățile de studii ale cursului/modulului (evaluare sumativă).
Atitudine/ Attitude	Stare mentală complexă ce implică sentimente, opinii, valori și dispoziții pentru a acționa într-un anumit mod.
Instituție academică/ Academic Awarding institution	Universitate sau altă instituție de învățământ superior care conferă titluri, diplome, certificate sau credite la nivelul terțiar.
Instituție de învățământ superior/Higher Education Institution	Entitate educațională care efectuează activități de învățământ superior, bazate pe programe de studii aprobate legal. Instituțiile de învățământ superior se pot deosebi după dimensiune, calitate, localizare, resurse, numărul de profesori și de studenți, etc.
Competență/competence	Competențele sunt o combinație dinamică de cunoștințe, înțelegeri, iscusințe, aptitudini, abilități și atitudini. Programele de studii au ca obiectiv principal dezvoltarea acestor competențe. Competențele sunt dezvoltate în toate cursurile din program și sunt evaluate la diferite etape din program. Unele competențe sunt corelate cu disciplinele de studii (specifice domeniului de studii), altele sunt generice (comune pentru orice program de calificare). Competențele sunt dezvoltate într-o

Glosar

	manieră integrată și ciclică pe parcursul programului în întregime. Potrivit proiectului Tuning finalitățile de studii exprimă nivelul de competențe atins de către student.
Autoritate competentă/Competent authority	Persoană sau organizație care este împuternicită/delegată în mod legal să îndeplinească o anumită funcție.
Curs/course	Formă de organizare a studierii unui subiect specific, proiectată și realizată, în mod special, în învățământul superior. Experiență de învățare structurată formal. Cursul trebuie să aibă un set coerent și explicit de finalități de studii exprimate în termeni de competențe ce trebuie dezvoltate și criteriile de evaluare relevante. Cursurile pot avea un număr diferit de credite.
Credit	Instrument de cuantificare, utilizat pentru a măsura volumul de muncă depus de student în termeni de timp necesar pentru realizarea finalităților de studii. Creditele permit cadrelor academice și studenților să evalueze volumul și nivelul de învățare, bazat pe realizarea finalităților de studii. Creditele pot fi acordate unui student pentru a recunoaște realizarea finalităților preconizate la un nivel anume prin învățarea la locul de muncă sau a învățării precedente. Creditele de obicei nu pot fi pierdute, de vreme ce au fost acordate, deși în anumite circumstanțe o instituție poate să ceară ca creditele să fie acordate într-un anumit interval de timp pentru a fi recunoscute ca parte a programului de studii. Acest lucru se poate întâmpla în acele domenii, în care cunoștințele și deprinderile se modifică în mod rapid, de exemplu în informatică sau medicină, etc.
Profilul calificării/Degree profile	Profilul calificării descrie caracteristicile unui program de studii sau calificări în termeni de finalități de studii și competențe, în conformitate cu un format stabilit.
Program de calificare/ degree programme	Un set de componente educaționale coerente, bazate pe finalități de studii, ce sunt recunoscute pentru conferirea unei calificări specifice prin acumularea unui număr anumit de credite și dezvoltarea unor competențe specificate.
Descriptori/descriptors	Afirmații generice ce reprezintă linii directoare pentru finalitățile de studii pentru o calificare. Descriptorii asigură puncte clare de referință ce descriu finalitățile principale ale unei calificări, precum este definit în Cadrele Naționale, și stabilesc clar natura schimbării dintre nivele.
Suplimentul la diplomă/Diploma supplement	Suplimentul la diplomă este o anexă la titlul/calificarea oficială menit să asigure o descriere, natura, nivelul, contextul și statutul studiilor ce au fost finalizate cu succes de către deținătorul

Glosar

	<p>titlului/calificării. Suplimentul se bazează pe modelul elaborat de Comisia Europeană, Consiliul Europei și UNESCO/CEPES.</p> <p>Facilitează transparența internațională și recunoașterea academică profesională a calificării.</p>
Disertație/teză	<p>Un text formal prezentat în scris bazat pe cercetare independentă/lucru în proiect, necesar pentru conferirea unui titlu (în general titlu de ciclu unu, doi sau trei). Poate fi denumit și teză.</p>
Descriptorii Dublin/Dublin descriptors	<p>Descriptorii Dublin sunt afirmații foarte generale despre așteptările referitoare la rezultatele și competențele asociate cu titlurile ce reprezintă definitivarea unui ciclu Bologna. Descriptorii generali de nivel au fost elaborați pentru: ciclul scurt din cadrul ciclului unu, ciclul unu/licență, ciclul doi/masterat, ciclul trei/doctorat.</p> <p>Descriptorii constau dintr-un set de clasificări/criterii, parafrazați în termeni de nivele de competențe, care permit să se facă distincție într-un mod general și larg între diferite cicluri.</p> <p>Au fost stabilite următoarele cinci seturi de clasificări/criterii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acumularea de cunoștințe și dezvoltarea de înțelegeri; • Aplicarea cunoștințelor și înțelegerilor; • Efectuarea raționamentelor și deciziilor pe bază de argumente; • Comunicarea cunoștințelor și înțelegerilor; • Capacitatea de a continua procesul de învățare. <p>Descriptorii Dublin au fost elaborați de un grup internațional de experți, care și-au luat numele de Inițiativa Comună de Calitate (Joint Quality Initiative - JQI). Activitățile JQI și Tuning se consideră reciproc complementare.</p>
ECTS	<p>ECTS este un sistem centrat pe student pentru acumularea și transferul de credite bazat pe transparența finalităților și a proceselor de studii.</p> <p>Scopul ECTS constă în facilitarea planificării, furnizării, evaluării, recunoașterii și validării calificărilor și a proceselor de învățare, precum și a mobilității studenților.</p> <p>ECTS este utilizat pe larg în învățământul superior și poate fi aplicat în alte activități de învățare pe tot parcursul vieții.</p>
Opțional/Elective	<p>Curs ce poate fi studiat ca parte a programului de studii, dar nu este obligatoriu pentru toți studenții.</p>
<p>Cadrul European al Calificărilor pentru Învățarea pe tot parcursul Vieții/ European Qualifications Framework for Lifelong learning (EQF-LLL)</p>	<p>Cadrul European al Calificărilor (EQF) este un cadru general de referință ce conferă transparență relației dintre cadrul educațional European și cel național (și/sau sectorial) de calificări și calificările pe care le conțin. Acesta este un mecanism de articulare/armonizare dintre cadrele naționale.</p> <p>În prezent există două cadre Europene de calificări. Un cadru se axează doar pe Învățământul Superior și a fost inițiat ca parte a procesului Bologna, alt cadru se axează pe tot diapazonul educației și a fost inițiat de Comisia Europeană. Primul cadru menționat</p>

Glosar

	<p>poartă denumirea de Cadrul Calificărilor pentru Spațiul European al Învățământului Superior abreviat ca CC - SEIS (QF – EHEA). Al doilea cadru menționat se extinde peste toate zonele de învățare, incluzând pe cea a Învățământului Superior și poartă denumirea de Cadru European al Calificărilor pentru Învățarea pe tot Parcursul Vieții, abreviat ca CEC – IPV (EQF – LLL). EQF - LLL a fost adoptat de țările ce au aderat la procesul Bologna, și este un sistem ce are ca scop:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să agute persoanele ce învață (cetățeni, angajați, etc.) din Europa să înțeleagă întregul spectru și realția dintre diferite calificări naționale, locale și regionale din învățământ; • să promoveze acces, flexibilitate, mobilitate, colaborare, transparentă, recunoaștere și integrare (legături) în și între sistemele europene de învățământ superior; • să susțină diversitatea, conținutul și derularea programelor educaționale și, prin urmare, autonomia academică națională, locală, regională și instituțională; • să îmbunătățească competitivitatea și eficiența Învățământului Superior European. <p>A se vedea de asemenea: <i>Cadrul Național al Calificărilor</i></p>
Competențe generice	Competențele generice sunt de asemenea denumite competențe transferabile sau competențe generale academice. Ele sunt generale pentru orice program de calificare de un anumit nivel și pot fi transferate dintr-un context în altul.
Recunoaștere internațională/International recognition	<p>Metodologii și proceduri pentru a înțelege calificările din alte țări și a stabili comparabilitatea în vederea studiilor ulterioare sau a angajării în câmpul muncii.</p> <p>O certificare formală efectuată de către o autoritate competentă a unei calificări educaționale obținute peste hotare în vederea accesului la studii ulterioare și/sau la activități de angajare în câmpul muncii.</p>
Competențe cheie/Key competences	Competențele cheie sunt cele mai importante competențe pe care le va dezvolta absolventul ca rezultat al definitivării unui program de calificare.
Persoană ce învață/învățăcel/learner	Orice persoană care acumulează noi cunoștințe, comportamente, deprinderi, valori sau înțelegeri, ce pot implica sintetizarea diferitelor tipuri de informații.
Finalități de studii/learning outcomes	<p>O finalitate de studii poate fi descrisă ca o afirmație a ceea ce se așteaptă ca un învățăcel să cunoască, să înțeleagă și să fie în stare să demonstreze după definitivarea unui process de învățare.</p> <p>Finalitățile de studii sunt exprimate în termeni de nivele de competențe ce trebuie dezvoltate de către învățăcel. Ele corelează</p>

Glosar

	<p>cu descriptorii de nivel din cadrele naționale ale calificărilor național și European.</p> <p>A se vedea de asemenea: Finalități de studii la nivel de program</p>
Descriptorii de nivel (ciclu) /Level (cycle) descriptors	Afirmații generice prin care se descriu caracteristicile și contextul de învățare, ce se așteaptă la fiecare nivel în raport cu care se compară/revizuieste finalitățile de studii și criteriile de evaluare.
Nivele/Levels	Nivelele sunt o serie de etape secvențiale ce trebuie parcurse de învățăcel (în cadrul unui proces continuu de dezvoltare) exprimate în termeni a unui spectru de rezultate generice în cadrul unui program de studii. Nivelele pot să reflecte de asemenea finalitățile așteptate ale unui program de calificare în termeni de descriptorii de nivel ai ciclului.
Modul/module	Termenul modul are diferite semnificații în diferite țări. În unele țări termenul modul semnifică un curs, în altele – un grup de cursuri. În alte țări cursurile sunt constituite dintr-un număr de module. În Tuning modulul este definit ca un curs sau o combinație de cursuri într-un sistem în care fiecare curs are același număr de credite sau multiplul acestui număr.
Registru național/National register	Un document unde sunt enumerate programele/instituțiile/calificările/profesiile oficial recunoscute de stat la nivel național.
Cadrul Național al Calificărilor/ National Qualifications Framework	Cadrul național al calificărilor este o descriere unică la nivel național sau la nivelul sistemului educațional, ce este înțeleasă la nivel internațional. Cadrul descrie toate calificările ce sunt conferite în cadrul sistemului de învățământ și le corelează între ele într-un mod coerent. Un exemplu foarte clar de cadru național al calificărilor este cel al Republicii Irlanda http://www.nqai.ie/en/ A se vedea de asemenea: Descriptorii de calificare.
Finalități la nivel de program/Programme learning outcomes	Un set coerent de circa 15 - 20 afirmații prin care se exprimă ceea ce un student trebuie să cunoască, să înțeleagă și să fie în stare să facă după definitivarea cu succes a unui program de calificare.
Titluri protejate/protected titles	Anumite titluri profesionale sunt protejate în mod legal și sunt obținute de persoane ce au fost instruite în mod special, confirmate de organisme profesionale relevante.
Calificare/Qualification	Orice titlu, diplomă sau alt certificat emis/conferit de o autoritate competentă prin care se atestă definitivarea cu succes a unui program recunoscut de studii.
Descriptorii de calificare/Qualification descriptors	Afirmații generice ale rezultatelor de învățare. Descriptorii sunt puncte clare de referință ce descriu finalitățile principale ale unei calificări deseori cu referință la nivelele naționale.
Cadrul calificărilor pentru Spațiul European al Învățământului Superior/Qualifications Framework for the European Higher Education Area (QF)	Un cadru general de referință ce face transparent relația dintre cadrul național European al calificărilor din învățământul superior și calificările pe care îl conține. Este un mecanism de articulare dintre

Glosar

- EHEA	cadrele naționale. A se vedea de asemenea: EQF for LLL).
Asigurarea calității/Quality assurance	Procesul sau setul de procese adoptat la nivel național sau instituțional pentru a asigura calitatea programelor educaționale și a calificărilor acordate.
Puncte de referință/reference points	Indicatori non-prescriptivi care sprijină articularea calificărilor, finalităților de studii și a conceptelor aferente. Sursă: Grupul de lucru Bologna în domeniul Cadrelor calificărilor, 2005
Profesii reglementate/Regulated professions	Profesii, accesul la care sau practicarea cărora într-o țară membru UE este condiționată de deținerea unor calificări profesionale stabilite prin lege sau regulamente administrative.
Măiestrie/iscusință/pricepere/dibăcie/skills	Măiestria/iscusința/priceperea/dibăcia este o capacitate dezvoltată/învățată de a realiza rezultate predeterminate deseori cu o energie minimă și într-un timp minimum. Iscusința/măiestria deseori este clasificată ca generală/generică și specifică unui domeniu anume.
Învățare centrată pe student/Student centred learning	Abordare sau sistem ce stă la baza proiectării programelor de studii, ce se axează pe rezultatele obținute de studenți, corelează diferite priorități ale studenților și este în corespundere cu un volum rezonabil de muncă depus de studenți pentru realizarea finalităților de studii. Studenții sunt implicați plenar în alegerea conținuturilor, modului, ritmului și locului de învățare.
Competențe specifice/Subject specific competences	Competențe ce sunt specifice pentru un domeniu/disciplină anume.
Învățare centrată pe profesor/Teacher centred learning	Transmiterea informației de la un expert ce posedă cunoștințe aprofundate în domeniu (profesor) către un recipient relativ pasiv (student/învățăcel) sau consumator.
Teză/Thesis	Un raport formal prezentat în scris, ce se bazează pe cercetare/studiu/lucru în proiect efectuată în mod independent și care este necesară pentru conferirea unui titlu de calificare (în general titlu pentru ciclul unu, doi sau trei). Se întâlnește și denumirea de disertație.
Transcriere/transcript	Un document oficial în care este prezentat un sumar complet al înregistrărilor academice (notelor de la examene) ale studentului, ce conduc la calificarea conferită de instituția de învățământ.
Tuning	Ajustarea Structurilor Educaționale din Europa (Tuning Educational Structures in Europe) este un proiect realizat de universități, al cărui scop constă în a oferi o abordare de implementare a procesului Bologna la nivel de instituții de învățământ superior și la nivel de discipline de studii. Abordarea Tuning include o metodologie de (re-)proiectare, elaborare, implementare și evaluare a programelor de studii pentru fiecare ciclu Bologna.

Glosar

	Termenul "Tuning" semnifică conceptul că universitățile nu intenționează să unifice sau să armonizeze programele lor de calificare într-un set prescris de curricula Europene, dar mai degrabă caută puncte de convergență și înțelegere reciprocă bazate pe diversitate și autonomie.
<i>Europe/European</i>	Europa/European se referă la acele țări care au semnat declarația Bologna, iar termenul 'national' este utilizat pentru a descrie contextele din cadrul fiecărei dintre aceste țări sau sisteme educaționale.
<i>Ciclu/cycles</i>	Trei cicluri/niveluri secvențiale identificate de Procesul Bologna (ciclul unu, ciclul doi și ciclul trei) în care sunt plasate toate calificările din învățământul superior European.